

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Vejledning til Erhvervs-case, hhx

August 2024

Vejledning til Erhvervs-case, hhx
August 2024

2024

ISBN nr. [xxx xxx xxx] (web udgave)

Design: Center for Kommunikation og Presse

Denne publikation kan ikke bestilles.

Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

www.uvm.dk

Børne- og Undervisningsministeriet

Departementet

Frederiksholms Kanal 21

1220 København K

Indhold

Indledning.....	4
1 Identitet og formål	5
1.1 Identitet.....	5
1.2 Formål.....	5
2 Faglige mål og fagligt indhold	6
2.1 Faglige mål	6
2.2 Fagligt indhold	8
3 Tilrettelæggelse	9
3.1 Didaktiske principper.....	9
3.2 Arbejdsformer	9
3.3 It.....	11
4 Evaluering.....	13
4.1 Løbende evaluering	13
4.2 Prøveform	13
4.3 Bedømmelseskriterier.....	15

Indledning

Vejledningen præciserer, kommenterer, uddyber og giver anbefalinger vedrørende udvalgte dele af læreplanens tekst, men indfører ikke nye bindende krav.

Citater fra læreplanen er anført i citationstegn.

Følgende ændringer er foretaget i vejledningen august 2024:

- Mindre præciseringer af de faglige mål i afsnit 2.1 Faglige mål
- Passus indskrevet om analog og digital undervisning samt brug af kunstig intelligens i undervisningen i afsnit 3.3 It
- Præcisering ift. eksamensgrundlaget og indhold i synopsen i afsæt 4.2 Prøveform
- Diverse mindre præciseringer og sproglige justeringer

1 Identitet og formål

1.1 Identitet

Erhvervs-case er et problembaseret læringsforløb (PBL), hvor udgangspunktet er konkrete virksomheder og deres problemer. I erhvervs-case er der fokus på processen og arbejdet, der fører frem til løsninger på en virksomheds udfordringer. Problemerne, som eleverne arbejder med, definerer de selv ud fra undersøgelser af den konkrete virksomhed. Inden for rammerne af en overordnet erhvervsøkonomisk metode tilrettelægges eleverne ligeledes selv det forløb, der skal føre frem til, at de kan præsentere genemtænkte og gerne innovative løsninger på den konkrete virksomheds udfordringer. Fagligt funderede analyser er elementer for at sikre kvaliteten af elevernes arbejde. Det gælder også elevernes evne til at samarbejde, at tænke nyt og at forholde sig kritisk til egne og gruppens præstationer samt processen i arbejdet.

Fagets identitet er beskrevet i læreplanen som følger: *”Erhvervs-case er et problembaseret læringsforløb, der gennemføres i et samarbejde mellem fagene afsætning og virksomhedsøkonomi. I erhvervs-case arbejdes der med løsning af en virksomheds interne og eksterne udfordringer. Løsningerne udvikles på baggrund af fagligt funderede analyser og kreativt arbejde. Der arbejdes i erhvervs-case med almenmenneskelige spørgsmål i relation til individ, virksomhed og samfund.”*

Det er jf. § 4 i lov om de gymnasiale uddannelser målet for hhx-uddannelsen, at den skal udvikle elevernes evne til faglig fordybelse og deres forståelse af teoretisk viden som redskab for analyse af virkelighedsnære forhold. Det fremgår endvidere af samme paragraf, at der i undervisningen skal lægges vægt på innovation og problemløsning herunder ved arbejde med virkelighedsnære cases og projekter. Erhvervs-case er et eksempel på et kompetenceudviklende undervisningsforløb, der tydeligt understøtter målet med uddannelsen til merkantil studentereksamen. I erhvervs-case er der fokus på løsning af problemer for en konkret virksomhed, som ikke er defineret på forhånd og høj elevaktivitet, hvor eleverne arbejder meget selvstændigt i grupper. Lærerrollen handler primært om processtyring og faglig vejledning.

Der er en spinoff fra undervisningen i erhvervs-case til undervisningen i fagene. Erhvervs-case kan bidrage til at gøre undervisningen i afsætning og virksomhedsøkonomi mindre abstrakt og mere motiverende for eleverne. Arbejdet med konkrete problemer kan gøre brugen af fagenes begreber og metoder mere meningsfulde og relevante for eleverne.

1.2 Formål

Fagets formål er beskrevet i læreplanen som følger: *”I erhvervs-case anvendes teori og metode i virkelighedsnære sammenhænge. Undervisningen skal fremme elevernes evne til at arbejde målrettet og systematisk med faglige analyser og vurderinger. Endvidere skal undervisningen fremme elevernes evne til kreativt arbejde, der kan føre frem til innovative løsninger. I undervisningen skal eleverne desuden udvikle deres evne til at forholde sig til virksomhedens udfordringer i en global verden.*

Undervisningen skal bidrage til udviklingen af elevernes digitale kompetencer og dannelse. Desuden skal undervisningen fremme elevernes nysgerrighed, engagement i fagenes discipliner, og de uddannelses- samt karrieremæssige muligheder som fagene indbyder til.

Erhvervs-case skal bidrage til udviklingen af elevernes almindelige dannelse ved at skærpe elevernes forståelse af sig selv som individer og borgere i et åbent markedsøkonomisk og demokratisk samfund.”

2 Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Det fremgår af fagets mål, at:

"Eleverne skal kunne,

- *indsamle, analysere og vurdere informationer om virksomhedens interne og eksterne forhold*
- *identificere en virksomheds kritiske succesfaktorer ud fra en analyse af virksomhedens forretningsmodel*
- *argumentere for en virksomheds centrale udfordringer ud fra interne og eksterne analyser*
- *udvikle løsninger på en virksomheds udfordringer ud fra en kreativ proces*
- *argumentere fagligt for udvalgte løsninger og deres konsekvenser*
- *formidle viden med anvendelse af faglige ræsonnementer*
- *anvende it og medier til informationssøgning, samarbejde, produktion og formidling*
- *forholde sig kritisk til egne arbejdsprocesser og resultater"*

De faglige mål kan udfoldes på følgende måde:

Faglige mål	Udfoldelse
<i>Indsamle, analysere og vurdere informationer om virksomhedens interne og eksterne forhold</i>	<p>Eleverne skal ved hjælp af sekundære og gerne primære dataindsamlingsmetoder kunne indsamle relevante data og informationer om casevirksomheden og dennes omverden. Indsamlingen omfatter indsamling af tekst og videobaserede omtaler af casevirksomheden i nyhedsmedierne. Det omfatter desuden indsamling af statistikker og anden omtale af virksomhedens branche og omverdensforhold, der kan være relevant i forståelsen af casevirksomheden.</p> <p>Dette mål drejer sig endvidere om, at eleverne skal kunne forholde sig kritisk til data og informationer, der er tilgængelige. Endelig drejer det sig om, at eleverne skal kunne anvende de indsamlede data og informationer i analyser og vurderinger troværdigt.</p>
<i>Identificere en virksomheds kritiske succesfaktorer ud fra en analyse af virksomhedens forretningsmodel</i>	<p>Eleverne skal ud fra en analyse af en virksomheds forretningsmodel kunne identificere virksomhedens kritiske succesfaktorer.</p> <p>Forretningsmodellen skal derfor analyseres. Det kan gøres på forskellige måder. I øjeblikket er det mest oplagte, at eleverne benytter Business Model Canvas, men det er også muligt med andre metoder. De kritiske succesfaktorer er de forhold i virksomheden, der er afgørende for virksomhedens overlevelse. Samtidig er de kritiske succesfaktorer drivende for virksomhedens strategi. I praksis vil der være flere svar på, hvad der er virksomhedens kritiske succesfaktorer.</p> <p>Eleverne skal kunne argumentere for deres valg af kritiske succesfaktorer. Argumenterne kan derfor med fordel tage afsæt i analysen af virksomhedens interne og eksterne situation. Ligeledes kan en objektiv vurdering af udtalelser fra virksomhedens ledelse også ligge til grund for valget af kritiske succesfaktorer.</p>
<i>Argumentere for en virksomheds centrale udfordringer ud fra interne og eksterne analyser</i>	<p>Eleverne skal ud fra deres analyse af virksomhedens interne og eksterne situation samt forretningsmodel kunne argumentere for de centrale udfordringer, som virksomheden står overfor. En virksomhed, der hver dag skal gøre sit bedste for at klare sig i konkurrencen, stilles konstant overfor forskellige udfordringer. Den liste af udfordringer, som eleverne laver, beskriver de udfordringer, som de med deres faglige viden kan argumentere for.</p>

Faglige mål	Udfoldelse
<p><i>Udvikle løsninger på en virksomheds udfordringer ud fra en kreativ proces</i></p>	<p>Eleverne skal gennem en formaliseret kreativ proces finde frem til fagligt funderede og dokumenterede løsninger på de centrale udfordringer, casevirksomheden står overfor.</p> <p>Der vil ofte være flere svar på, hvordan en virksomhed kan imødegå og løse en given udfordring.</p> <p>Den kreative proces skal altså kvalificere elevens løsning på virksomhedens udfordringer.</p> <p>Udvikling af løsningsforslag fordrer kreative teknikker, hvor der med udgangspunkt i faglig viden udtænkes forskellige ideer til løsninger af de udfordringer, eleverne har fundet frem til gennem faglige analyser. For at skabe kreative løsninger kan man i ide- og udviklingsfasen tilrettelægge arbejdet som kreative processer, hvor eleverne i en åben, spørgende og undersøgende form arbejder hen imod en faglige løsning. I denne indledende fase kan kreativiteten stimuleres ved, at man undlader kritik, siger ja til alle bud og tænker videre i forlængelse af dem. Man kan med fordel inddrage forskellige idegenereringsværktøjer. På baggrund af den kreative proces kan eleverne med fordel vurdere de fundne løsninger ud fra kriterier, de selv opstiller ud fra case, analyser og faglig viden (fx vision, mission, forretningsmodel og overordnet strategi). Blandt de mulige ideer til løsning ser eleverne mere kritisk på, hvilke ideer der bedst løser problemet og udvikler videre på disse løsningsforslag.</p> <p>Inspiration til løsningsforslag kan desuden findes i andre brancher.</p> <p>Det er vigtigt at understrege, at det er processen, der er i fokus her og ikke løsningsforslagene. Det vil sige, at der ikke er krav om, at løsningsforslaget skal være innovativt.</p> <p>Der kan hentes inspiration til at arbejde med den kreative proces her.</p>
<p><i>Argumentere fagligt for udvalgte løsninger og deres konsekvenser</i></p>	<p>Eleverne skal kunne argumentere for de valgte løsninger. Argumenterne skal være fagligt funderede, bygge på empiri og fagenes teorier. I erhvervs-case er det eleverne, der vælger løsningerne på virksomhedens udfordringer. Elevernes valg kan stort set ikke være forkerte, forudsat at eleverne med empiri og faglig indsigt kan forklare, hvordan løsningerne er svar på de udfordringer, som virksomheden står over for. Elevernes løsningsforslag skal være gennemtænkte. Det vil sige, at eleverne ud over at kunne pege på en løsning også skal have gennemtænkt, hvilke konsekvenser, både positive og negative, forslaget kan have for andre forhold i virksomheden.</p>
<p><i>Formidle viden med anvendelse af faglige ræsonnementer</i></p>	<p>Eleverne skal mundtligt og skriftligt kunne formidle deres viden med anvendelse af faglige ræsonnementer.</p> <p>Et ræsonnement i erhvervs-case består i at kunne begrunde og afdække nogle virksomhedsøkonomiske og/eller afsætningsmæssige sammenhænge. Et ræsonnement i erhvervs-case er logisk i sin natur, men det vil altid kunne diskuteres fagligt.</p>

Faglige mål	Udfoldelse
<p><i>Anvende it og medier til informationsøgning, samarbejde, produktion og formidling</i></p>	<p>Eleverne skal kunne anvende de digitale værktøjer og medier hensigtsmæssigt i dataindsamlingen, og den eventuelle databehandling der følger med samt til præsentation. Det er ligeledes væsentligt, at eleverne i deres analyser og vurderinger kan behandle og anvende både kvantitative og kvalitative data.</p> <p>Eleverne skal endvidere kunne anvende relevante platforme til samarbejde og deling af viden.</p> <p>Dette faglige mål drejer sig desuden om, at eleverne skal kunne anvende it og medier på en hensigtsmæssig måde i deres løbende arbejde og formidlingen af deres resultater.</p>
<p><i>Forholde sig kritisk til egne arbejdsprocesser og resultater</i></p>	<p>Eleverne skal kunne forholde sig kritisk til deres erhvervs-casearbejde. Det betyder, at de skal forholde sig kritisk til arbejdsprocessens form og indhold. Hvad har været befordrende for arbejdet i gruppen, og hvad har været forstyrrende?</p> <p>Hvordan har de prioriteringer, som gruppen har haft i arbejdet, været hensigtsmæssige/mindre hensigtsmæssige? Hvor stærke er gruppens faglige analyser og ræsonnementer samt anvendelse af fagenes teorier og modeller?</p> <p>Dette faglige mål omfatter desuden, at eleverne skal kunne forholde sig kritisk til deres egne resultater. Hvor troværdige er de løsninger, som gruppen er nået frem til? Hvad er styrkerne og svaghederne ved den måde, som gruppen har arbejdet på? Og hvordan har de kreative processer bidraget til udviklingen af konkrete løsningsforslag?</p>

2.2 Fagligt indhold

Det fremgår af læreplanen, at:

”Det faglige indhold i erhvervs-case tager udgangspunkt i elevernes viden og kundskaber fra undervisningen i afsætning og virksomhedsøkonomi, suppleret med den viden eleverne har opbygget gennem undervisningen i andre fag på uddannelsen. Erhvervs-case har afsæt i interne og eksterne data fra en virksomhed, som sætter eleverne i stand til at anvende relevant teori og metode i deres analyser og vurderinger.”

Det faglige indhold i erhvervs-case tager primært udgangspunkt i elevernes viden fra undervisningen i afsætning og virksomhedsøkonomi. Elevernes tilegnede viden fra anden undervisning, eksempelvis viden om kultur og kulturanalyse fra sprogundervisningen og viden om samfundsøkonomiske forhold fra faget international økonomi kan med fordel inddrages i elevernes arbejde.

I erhvervs-case måles eleverne ikke i forhold til deres viden fra fagene, men det er tydeligt, at elevernes faglige fundering har indflydelse på deres evne til at arbejde med problemstillingerne for en casevirksomhed. Med faglig fundering menes i erhvervs-case elevernes evne til at arbejde systematisk med udgangspunkt i faglige modeller og metoder fra både afsætning og virksomhedsøkonomi med det formål at forstå en virksomhed og dennes situation samt at identificere og udvælge udfordringer og udarbejde kvalificerede løsninger hertil.

3 Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

De didaktiske principper for faget er i læreplanen beskrevet som følger:

“Det induktive undervisningsprincip er centralt for erhvervs-case. Eleverne arbejder med stor selvstændighed i planlægningen, gennemførelsen samt evalueringen af projektførløb og deres resultater. Det deduktive undervisningsprincip anvendes alene ved korte og målrettede forløb, hvor der er fokus på at formidle mål, rammer og metode for erhvervs-case.”

Det er gennem den induktive tilgang til undervisningen eleverne i særlig grad udfordres på deres faglige-, digitale-, innovative- og globale kompetencer. Den induktive tilgang lægger desuden op til, at eleverne får mulighed for mere selvstændigt at arbejde med faglig formidling og udarbejdelse af faglige ræsonnementer.

Eleverne arbejder i erhvervs-case med stigende grad af selvstændighed i planlægningen, gennemførelsen og evalueringen af projektførløbet. Erfaringerne viser, at det primært er i forbindelse med de førsteførste projektførløb, at eleverne har et særligt behov for stilladsering.

Der vil i erhvervs-case være behov for korte deduktive tilrettelagte forløb med præsentation af eksempelvis skolens studieplan for erhvervs-case, erhvervsøkonomisk metode og relevante faglige modeller og værktøjer samt til stilladsering af kreative processer. Erfaringerne viser, at der kan være behov for en særlig introduktion til begrebet kritiske succesfaktorer, og hvad det vil sige at kunne forholde sig kritisk til egne arbejdsprocesser og resultater. Desuden viser erfaringerne, at eleverne har svært ved at forstå sammenhængen mellem begreberne, kritiske succesfaktorer, udfordringer, handlingsforslag og konsekvensvurdering.

I læreplanerne for afsætning og virksomhedsøkonomi er det præciseret i afsnit 3.4 *Samspil med andre fag*, at der skal indgå et samarbejde i de to fag omkring kernestoffet strategi. Dette samarbejde kan hensigtsmæssigt fungere som et indledende forløb inden erhvervs-case.

3.2 Arbejdsformer

Det fremgår af læreplanen, at:

“Undervisningen tilrettelægges hovedsageligt som projektførløb suppleret med korte kursusforløb, der vurderes relevante for elevernes læring. Projektførløbene tager afsæt i informationer om interne og eksterne forhold for en virksomhed. I projektførløbene arbejder eleverne i grupper bestående af 3-4 elever. Eleverne skal inddrages i planlægning af undervisningen.

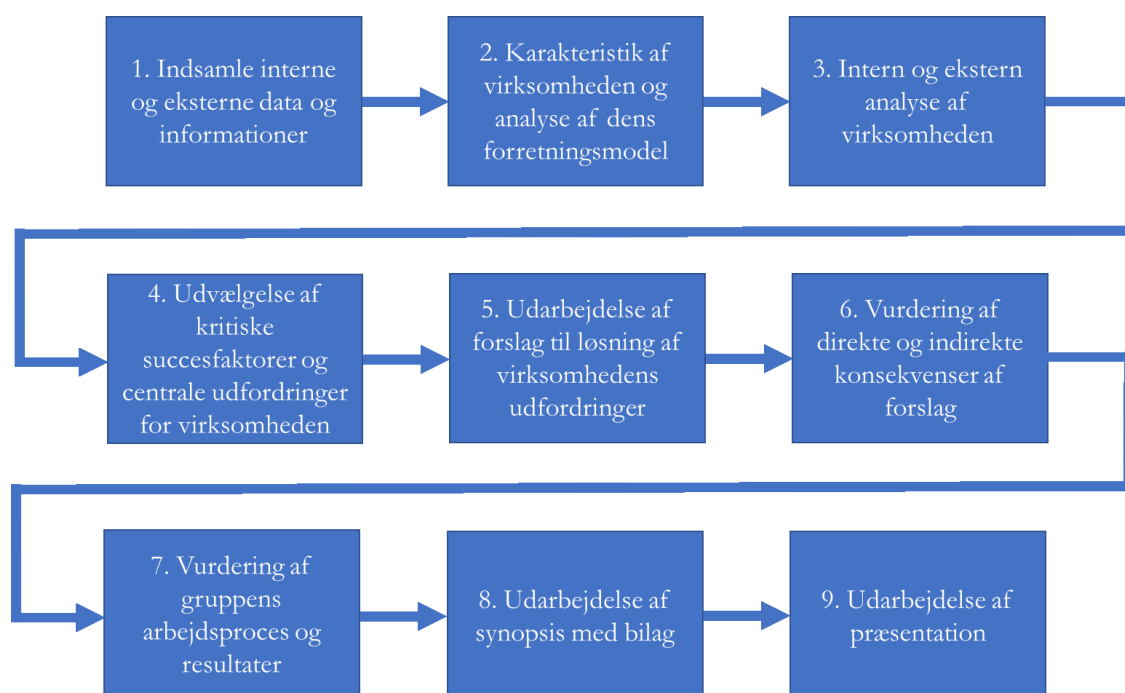
Et samlet projektførløb omfatter systematisk arbejde med informationssøgning og databehandling, der kan danne grundlag for de faglige analyser og vurderinger. Desuden omfatter et samlet projektførløb kreativt arbejde, der kan danne grundlag for innovative løsninger. Produktet for et samlet forløb er en synopsis, der afspejler elevernes resultater fra projektarbejdet. Endvidere omfatter et samlet projektførløb formidling og diskussion af projektarbejdets resultater. Endelig arbejdes der i det samlede projektførløb kritisk med vurdering af løsninger og arbejdsprocesser. Der skal være variation og progression i tilrettelæggelsen af projektførløbene. Et projektførløb kan således omfatte dele af et samlet forløb.

Der lægges vægt på, at eleverne udfordres på deres evne til at formidle faglige problemstillinger, herunder fremføre faglige ræsonnementer. Der lægges desuden vægt på, at udfordre eleverne i forhold til at kunne anvende de digitale muligheder på en hensigtsmæssig måde.”

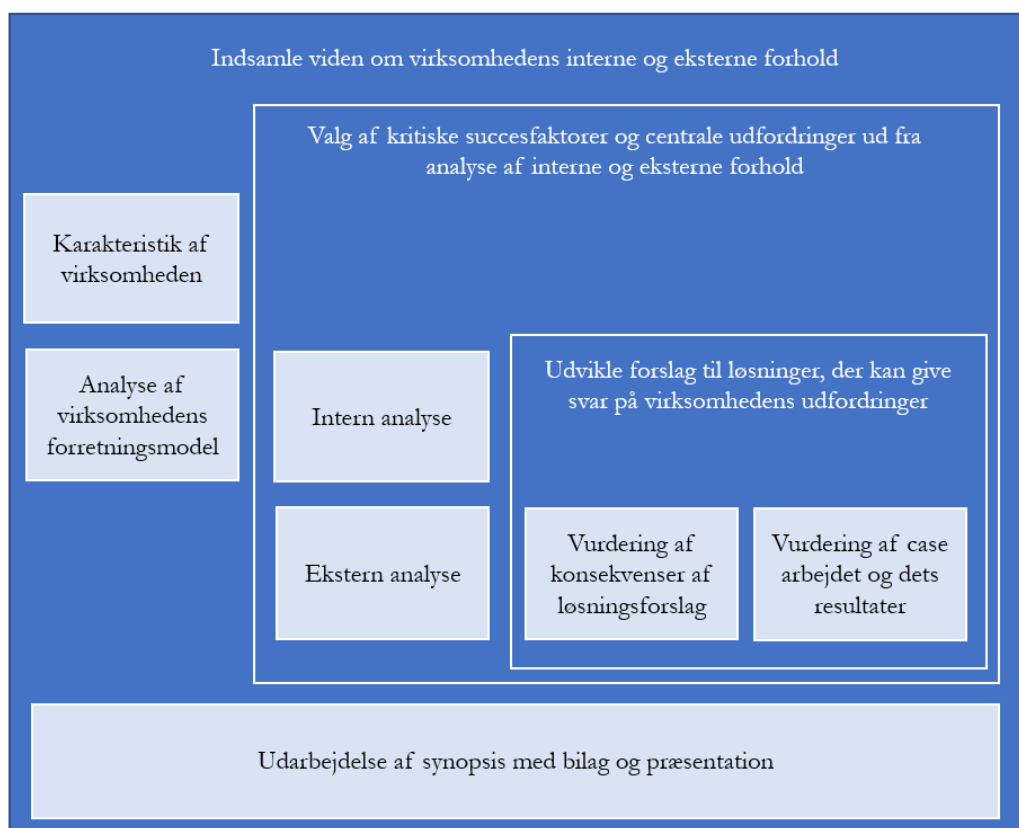
Erhvervs-case er et problembaseret læringsforløb, og vil som sådan være domineret af et antal projektførøb. Eleverne kan med fordel arbejde i grupper på 3-4 elever i projektførøbene, da det er gruppestørrelsen til prøven. Der kan med fordel arbejdes fra en stilladseret tilgang til grupper frem mod en mere selvstændig gruppedannelsesproces.

Der kan med fordel veksles mellem projekt- og kursusforløb, hvor kursusforløb har til hensigt at dykke ned i udvalgte dele af erhvervs-caseprocessen eller arbejde med målrettede temaer for de enkelte projektførøbe.

Erfaringerne viser, at det er hensigtsmæssigt at anvende en overordnet metode, og at der sættes mål og rammer for elevernes arbejde. Nedenstående figur illustrerer et eksempel på stilladsering af projektførøbene i erhvervs-case.

Nedenstående figur illustrerer arbejdet i erhvervs-case med fokus på fire overordnede faser i et samlet erhvervs-case-forløb:

Elevernes indflydelse på undervisningen integreres i hele forløbet. Eleverne kan ligeledes med fordel inddrages i tilrettelæggelse af de sammenhængende forløb, valg af arbejdsformer og valg af undervisningsmaterialer. Det er afgørende, at eleverne gennem erhvervs-case opnår forståelse for, hvordan de mest aktivt og effektivt tilegner sig ny viden samt samarbejder i en gruppe gennem hele processen.

3.3 It

Det fremgår af læreplanen, at:

"It og medier anvendes i undervisningen som fagligt redskab og som støtte for elevernes læreproces i faget. Gennem undervisningen skal eleverne udvikle evnen til at anvende et bredt udsnit af digitale muligheder, herunder indgå i samarbejde med andre i digitale fællesskaber. Undervisningen skal bidrage til at udvikle elevernes evne til på reflekteret vis at udvælge, analysere og vurdere information. Endelig skal undervisningen bidrage til, at eleverne udvikler en kritisk tilgang til internettets teknologi og kommunikationsformer."

It og medier fylder meget i erhvervs-caseundervisningen og som værktøj i indsamlingen, behandlingen og præsentationen af data. Det er gennem aktivt arbejde med it og medier i undervisningen, at erhvervs-case kan bidrage til at udvikle elevernes digitale dannelse samt analytiske, kritiske og kreative forståelse af it og medier.

I undervisningen tilstræbes en tilpas vekselvirkning mellem det analoge og det digitale. It og digitale medier og værktøjer, herunder kunstig intelligens, benyttes hvor det skønnes hensigtsmæssigt ift. elevernes læringsproces og digitale dannelse. I anvendelsen af it styrkes elevernes evne til at søge, udvælge og formidle relevant fagligt materiale samt til at forholde sig kritisk til de muligheder og begrænsninger, som digitale værktøjer, og produkter frembragt ved hjælp heraf, giver.

Der er tilgængelige informationer på internettet om virksomhederne og deres beslutninger. Det gælder også statistikker om virksomhedernes brancher og omverden i øvrigt. Da en casevirksomhed vil være et aktieselskab og undtagelsesvis et anpartsselskab, vil årsregnskaber/årsrapporter være tilgængelige.

Der er et stort udbud af tilgængelige platforme og netbaserede applikationer, der kan understøtte arbejdsprocessen i erhvervs-case. Det giver bl.a. gode muligheder for at kommunikere, samarbejde, dele viden og løbende vejlede eleverne.

4 Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Det fremgår af læreplanen, at:

"Gennem individuel vejledning, brug af interne prøver og tilbagemeldinger på faglige aktiviteter skal eleverne undervejs i det samlede forløb bibringes en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål. Der skal desuden gennemføres aktiviteter, som får eleverne til selv at reflektere over faglig udvikling.

Specielt i forbindelse med PBL-forløb inddrages aktiviteter, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. I tilbagemeldinger på skriftlige og mundtlige aktiviteter skal der ske en fokuseret vejledning med præcise anvisninger på forbedringer vedrørende anvendelse af fagets teori og faglige ræsonnementer."

Den løbende evaluering skal dels forholde sig til elevens kompetenceudvikling i forhold til de faglige mål og kan dels med fordel anvendes til at forbedre undervisningen. Endvidere kan den løbende evaluering med fordel forholde sig generelt til elevens læringsituation, progression, arbejdsindsats, arbejdsbyrde, undervisningens tilrettelæggelse, elevernes indflydelse og holdets arbejdsmetoder.

Tilbagemeldinger kan med fordel ske med en fokuseret vejledning og præcise anvisninger på, hvordan eleverne kan forbedre anvendelsen af fagets teori og metode samt faglige ræsonnementer.

4.2 Prøveform

Det fremgår af læreplanen at:

"Der afholdes mundtlig prøve på grundlag af en centralt stillet case ved slutningen af andet år i uddannelsen til merkantil studentereksamen. Eksamensgrundlaget er en synopsis. Ministeriet stiller en case til rådighed i forbindelse med den mundtlige prøve. Casen omfatter videointerviews med nøglepersoner fra en virksomhed og eventuelle relevante interne materialer fra virksomheden.

Eksaminanderne udarbejder i forberedelsestiden en synopsis af et omfang på tre til fem sider eksklusiv forside, indholdsfortegnelse og bilag. Der gives ca. 48 timers forberedelsestid, dog ikke mindre end 48 timer. Synopsen udarbejdes i grupper af 3 til 4 elever, medmindre helt særlige hensyn gør sig gældende. I synopsen skitseres virksomhedens forretningsmodel, kritiske succesfaktorer, de udfordringer virksomheden står overfor, og gruppens forslag til hvordan udfordringerne kan håndteres. Desuden indeholder synopsen metodeovervejelser, hvor gruppen forholder sig kritisk til arbejdsprocesser og resultater. Synopsen skal danne grundlag for en samtale mellem eksaminator, censor og eksaminanderne. Synopsen sendes til censor forud for prøvens afholdelse.

Der eksamineres gruppevis. Eksaminationstiden er ca. 20 minutter pr. eksaminand. Eksaminationen er to-delt. Første del består af gruppens præsentation med udgangspunkt i selvvalgte dele fra gruppens synopsis, omfang ca. 15 minutter. Anden del omfatter en samtale mellem gruppe, eksaminator og censor med udgangspunkt i gruppens præsentation.

Eksaminator og censor skal samlet have kompetence inden for fagene afsætning og virksomhedsøkonomi. Eksaminationen tilrettelægges sådan, at der sikres grundlag for en individuel bedømmelse af den enkelte eksaminand. Når forhold gør det nødvendigt, undtager skolens leder en eksaminand fra gruppevis eksamination."

Eksamensgrundlaget ved den mundtlige prøve i erhvervs-case er en synopsis, som eleverne har udarbejdet på grundlag af en case. Det er Børne- og Undervisningsministeriet, der stiller eksamenscasen til rådighed. Casen omfatter videointerviews med nøglepersoner fra en virksomhed samt eventuelt øvrige interessenter og eventuelle relevante interne materialer fra virksomheden. Der skal afleveres en synopsis, jf. Eksamenbekendtgørelsens §7.

Øvrige relevante materialer fra eller om casevirksomheden skal eleverne selv søge, vælge og behandle. Det er vigtigt at understrege, at eleverne ikke må kontakte casevirksomheden.

Casen udleveres på et tidspunkt, der fastsættes af Børne- og Undervisningsministeriet, og eleverne skal aflevere en synopsis efter mindst 48 timer, afhængigt af de praktiske omstændigheder på den enkelte skole. Mens udleveringstidspunktet for casen fastlægges centralt, kan skolen selv bestemme det nøjagtige tidspunkt for aflevering af synopsis. Udarbejdelsen af synopsis finder sted i grupper på 3-4 elever.

I et samarbejde med eleverne sammensætter skolen/lærerne grupperne til eksamen. Grupperne skal sammensættes inden eksamenscasen udleveres. I særlige tilfælde, hvor det er helt umuligt at placere en elev i en gruppe, kan skolens ledelse give tilladelse til, at eleven udarbejder synopsis alene. Det er vigtigt at pointere, at det skal opfattes som en absolut undtagelse, at elever udarbejder synopsis alene. Særlige forhold kan begrunde, at der i en gruppe er 2 eller 5 elever, og i sjældne tilfælde at en elev er alene i et projektføreløb. Ved undtagelser fra gruppestørrelsen på 3-4 elever, er det skolens ledelse som foretager en dispensation.

Synopsen har et omfang på tre til fem sider eksklusiv forside, indholdsfortegnelse og bilag. Det er ikke specificeret nærmere, om der er tale om normalsider eller almindelige sider. Dette er op til lokal tolkning. Synopsen kan opfattes som et talepapir, der skitserer virksomhedens forretningsmodel, kritiske succesfaktorer, de udfordringer virksomheden står overfor og gruppens forslag til, hvordan udfordringerne kan håndteres. Desuden indeholder synopsis metodeovervejelser, hvor gruppen forholder sig kritisk til arbejdsprocessen og resultater. Der gøres opmærksom på, at det anbefales, af hensyn til synopsisens omfang, at det kun er de væsentligste analyser som vedlægges som bilag. Det væsentlige er opnåelsen af de faglige mål og ikke omfanget af synopsis og dermed antallet af analyser. Synopsen danner grundlag for en samtale mellem eksaminator, censor og eksaminanderne. Det er væsentligt, at eleverne er klar over, at hele gruppen er til eksamen i hele synopsis. Det er udelukkende den mundtlige præstation, som skal bedømmes. Synopsen indgår som eksamensgrundlag men indgår ikke i bedømmelsen.

Synopsen sendes til censor forud for prøvens afholdelse.

Der eksamineres gruppevis. Eksaminationstiden er ca. 20 minutter pr. eksaminand. Når gruppen i første del på ca. 15 minutter formidler udvalgte dele af synopsis, kan det anbefales, at det foregår i et naturligt samspil mellem alle gruppens medlemmer. Det kan desuden anbefales, at eleverne har fokus på at honorere flere faglige mål i præsentationen. Som eksempel er eksamenstiden for en gruppe på tre elever ca. 60 minutter inkl. votering. Gruppen starter med at præsentere synopsis på ca. 15 minutter. De ca. 15 minutter er uafhængige af størrelsen på gruppen, hvorfor det er centralt at tale med eleverne om, hvordan de griber denne del an og danner grupper. Præsentationen kan med fordel fokusere kort og præcist på de mest centrale dele af synopsis. Dele som fx virksomhedsbeskrivelse og slavisk gennemgang af modeller (fx SWOT) kan med fordel udelades af hensyn til tidsrammen. Det centrale er, hvordan eleverne har arbejdet som "konsulenter" for en virksomhed. Endeligt kan eleverne med fordel i undervisningen trænes i, hvordan de via deres indledende præsentation kan opfylde de faglige mål. Anden del af eksamen omfatter en samtale mellem gruppe, eksaminator og censor med udgangspunkt i gruppens præsentation. Eksaminator og censor skal sikre, at samtalen giver mulighed for at bedømme, i hvilken grad den enkelte eksaminands præstation opfylder de faglige mål, således der eventuelt kan gives individuelle karakterer. Det kan være en god idé, at eleverne bærer navneskilte til prøven af hensyn til censor. Karaktererne skal som udgangspunkt gives til eleverne individuelt.

4.3 Bedømmelseskriterier

I læreplanen beskrives bedømmelseskriterierne således:

“Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1 Der afgives én samlet karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.”

Eksaminandens synopsis skal således ikke indgå i bedømmelsen. Det er vigtigt, at alle faglige mål for erhvervsfase i pkt. 2.1. er lagt til grund for helhedsvurderingen.

Oversigt over karakterskalaen

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
12	Fremragende	Karakteren 12 gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller få uvæsentlige mangler.
7	God	Karakteren 7 gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler.
02	Tilstrækkelig	Karakteren 02 gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål.

Eksempel på karakterbeskrivelser for mundtlig prøve

Karakter	Vejledende beskrivelse
12	Samtalen er udtømmende i forhold til fagets mål. Eleven strukturerer, formidler fagligt stof, formulerer faglig argumentation og demonstrerer faglige færdigheder med få uvæsentlige mangler. Eleven kan med ingen eller få uvæsentlige mangler diskutere og vurdere case-virksomhedens problemstillinger med anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst.
7	Samtalen opfylder fagets mål med en del mangler. Eleven strukturerer, formidler fagligt stof, formulerer faglig argumentation og demonstrerer faglige færdigheder med en del mangler. Eleven kan, med en del mangler og i nogen grad diskutere samt vurdere case-virksomhedens problemstillinger med anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst.
02	Samtalen er den minimalt acceptable i forhold til fagets mål. Eleven strukturerer, formidler fagligt stof, formulerer faglig argumentation og demonstrerer faglige færdigheder på et acceptabelt minimum. Eleven kan på et acceptabelt minimum i ringe grad diskutere og vurdere case-virksomhedens problemstillinger med anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst.

STYRELSEN FOR

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

STYRELSEN FOR